

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 85.

V Ljubljani, četrtek 15. aprila 1926.

Leto I.

Balkanska konferenca strokovnih organizacij.

Slavnostna otvoritev zbora.

(Od našega posebnega poročevalca).

Sofija, 9. aprila.

Ze pred 10. uro dopoldne so sofijski sodrugi in sodružice zasedli galerije in avditorij v lepo okrašeni dvorani »Duelgersko« sčaniš na Boulevard Boteff. Na steni nad podiumom, kjer je zasedlo prostoro predsedstvo konference, so nalepljeni veliki rdeči trakovi z napisom »Proletarci vseh dežel, združite se!« v francoskem, angleškem, bolgarskem in nemškem jeziku. Obkrožena od teh napisnih trakov visi na steni Marxova slika.

Ob 10. uri so pričeli prihajati prvi delegati in predstavniki internacionalne zveze strokovnih organizacij. Sodrugi Sassenbach, iniciator konference, vstopi smehljaje v dvorano, za njim s. Mertens, resen, a sicer silno zgovoren in šegav belgijski Francoz. Izmed tajnikov internacionalnih profesionalnih zvez vzbuja pozornost visoka postava s. Edo Fimna z angleško pipo v ustah, ki je menda njegova neločljiva spremljevalka. Internacionalni sekretariat življskih delavcev zastopa s. Maks Wilhelm, mednarodno zvezo čevljarjev in usnarjev s. Simon iz Nürnberga, poslanec v nemškem Reichstagu. Mednarodno tajništvo privatnih nameščencev zastopa s. Smit. Balkanska konferenca je vzbudila zanimanje tudi med čehosl. organiziranim delavstvom. »Odborové Sdrouzeni Československé« je poslal s. Kleina. Ogrske strokovne organizacije so zastopane po ss. Beno Gal in Knittelhofer. Lepo je zastopana jugoslovanska delegacija, njej na čelu ss. Luka Pavičević, Ziyko Topalović, Bogdan Krekić, Blagoje Bračunac, Sava Muzikravić, Stojan Stanković, Vilim Haramina, Vladimir Pfeiffer in Mirko Ovrtila. Organizacija življskih delavcev je tudi poslala svojega delegata, ki pa žal ni bil prijavljen. Sodr. Stanko, delegat železničarjev je pa moral ostati doma, ker je jugoslovanska oblast smatrala, da mu ni treba v Sofijo... Slučaj Stanka je vzbudil pri inozemskih delegatih vseobče ogorčenje.

Takoj za jugoslovansko delegacijo vstopijo po vrsti v dvorano člani bolgarske delegacije: Grigor Danoff, tajnik in duša bolgarskih strokovnih organizacij. Zivahen je njegov korak in bistre so mu nemirne oči; Petko Veličkoff, star sođr., poznan bojevnik, silen govornik, energičen voditelj. Nikola Isakov, Vladimir Mutavtšev, Aleksander Anastasoff, Metod Stamanoff, Dimitar Ekonomoff, Slavtšo Kotljarov, Pavel Ivanoff, Christofor Bojadieff so ostali člani delegacije.

Iz Rumunije sta prišla kot delegata »Consiliul General al Unitor Minei-torești din Romania« ss. Rudolf Gaidoseh in J. Maglasu.

Otvoritev zbora.

Predsedstvo konference prevzame s. Danoff, poslevoedeči predsednik je s. Mertens, tajnik s. Sassenbach, a stenogram vodi s. Schall.

Iz stranske galerije zaori »Internacionalna«, ki jo poje pevski zbor sofijskih delavcev in delavk. Svečan trenutek v dvorani, nato buren aplavz.

Besedo prevzame s. Danoff:

V imenu »Svoboden obče rabotnički sindikalni souz« otvarjam ob zvokih

naše velike proletarske himne, balkansko sindikalno konferenco.

Ta prva balkanska konferenca je velikega pomena za Bolgarijo in za ves delavski razred celega Balkana. To je prva konferenca, pri kateri ne sodelujejo samo zastopniki del. gibanja na Balkanu, temveč tudi predstavniki internacionalne, ki je dala iniciativo za to konferenco. Važnost te konference je pravilno razumelo tudi časopisje, katerega zastopniki so v tako velikem številu navzoči.

Še pred par leti se je zdelo, da so balkanski narodi zapisani poginu, da bodo v medsebojnem boju drug drugega uničili. Današnja konferenca nam je porok, da je tudi balkanski delavski razred sposoben posvetiti svoje sile višjim ciljem. Ta konferenca je predvsem manifestacija miru, ona je mironosna konferenca delavskega razreda na Balkanu, ki si hoče medsebojni mir trajno zagotoviti.

Zadnji dnevi, predvsem pa sprejem inozemskih delegatov in predstavnikov internacionalne, so nam najboljši dokaz, da se delavstvo v Sofiji zaveda pomena tega velikega, svečanega trenutka.

Vojna je povzročila veliko razdejavanje in delavstvu prizadejala najtežje izgube, uničila je gospodarstvo, a predvsem eksistenco delavskega razreda.

To uničevanje se je pa še bolj poostriilo, ker je bilo delavstvo po vojni slabo organizirano. Čas je, da to, kar smo zamudili, popravimo. Na tem je zainteresirano balkansko delavstvo, pa tudi delavstvo vseh evropskih držav, katerega zastopnike z veseljem pozdravljamo danes v naši sredi. Izkušeni v boju nam bodo znali dati primerne nasvete, po katerih se hočemo zvesto ravnati in tako pomagati organizaciji in zmagi delavstva na Balkanu. Ta konferenca se vrši baš v času, ko se delavsko gibanje na Balkanu obnavlja in konsolidira. Znamenje, da je delavskemu gibanju na Balkanu usojena skorajšnja lepša bodočnost.

Namen in značaj konference.

Govoril je nato s. Sassenbach:

Dovolite, da nekoliko podrobneje očrtam namen konference. Dnevni red, ki ga je predložila uprava internacionalne so osvojile vse centrale strokovnih organizacij v balkanskih državah. V svrhu poglobitve v probleme delavskega strokovnega gibanja na tem ozemlju smo izdelali posebno poročila o položaju delavskega razreda v posameznih balkanskih državah, kakor so jih izdelale centrale strokovnih organizacij same. Ni torej več namen konference, da bi se podali na tem mestu izčrpnimi referati v tem pogledu. Istotako nismo poklicani, da bi delali visoko politiko, da bi se pečali s političnimi problemi ali da bi odločali o krivicah, ki sta jih povzročila tako vojna, kakor mir na Balkanu. Konferenca se ne bo pečala s podrobnimi vprašanji in spori delavskega pokreta v posameznih državah. Kakor hitro je podana možnost, da se v eni ali drugi državi likvidira razcep v strokovnih organizacij v smislu kon-

gresnih sklepov internacionalne, naj strokovna centrala v dotični državi postavi temeljne principe, na katerih more bazirati združevanje in naj, če nasprotna stran te osnove sprejme, začne pogajanja za upostavitve enotnega strokovnega gibanja.

Konferenca ima nalogo, da najde osnovo, na kateri bo mogoče voditi strokovno gibanje na Balkanu. Ta osnova je mišljena samo kot priporočilo posameznim centralam. Treba je pokazati na naloge strokovnega gibanja na Balkanu in njegov namen, kar do danes ni bil slučaj.

Opozoriti moramo vlade balkanskih držav — in to na resen in odločen način — na upravičenost strokovnega boja in jih pozvati, da naj prenehajo z zasledovanjem strokovnih organizacij, ki so v vseh kulturnih državah priznane kot važen faktor v javnem življenju. Kolikor sem informiran, se je treba v prvi vrsti boriti proti praksi, ki jo tozadevno uvaajo razne upravne oblasti bolj, kakor pa proti zakonom samim.

Tako Amsterdamska Internacionalna kot tej internacionalni priključene strokovne centrale, naj vodijo enotno akcijo za uveljavljanje enotne socialne zakonodaje.

V tem slučaju ne stoji v ospredju samo izseljeniško vprašanje, ampak predvsem izenačenje socialne zakonodaje, kar je v interesu tistih delavcev, ki so prisiljeni iskati dela in zaslužka v eni izmed sosednjih držav. Če je eni državi bilo mogoče, da je uvedla socialne zakone, je tudi sosedna država v stanu, da ji na tej poti sledi. Ker socialne prilike v balkanskih državah niso enake, bo prva naloga vseh štirih strokovnih central na Balkanu, da potom najtesnejšega sodelovanja skušajo to izenačenje doseči.

Treba je vzbuditi zanimanje delavstva za razredno strokovno gibanje, nezanimanje delavstva za strokovne organizacije je v veliki meri pripisati nerazvijenosti strok. organizacij v balkanskih državah. A v enakem položaju se je nahajalo tudi delavsko gibanje v drugih državah. Tako kot povsod drugod, je treba tudi na Balkanu enkrat prebiti led. Prepričan sem, da bo ta konferenca dvignila zanimanje med delavstvom, k čemur bo mnogo doprineslo tudi časopisje samo, kojega predstavniki so na naši konferenci častno zastopani.

Predvsem naj ta konferenca moralno okrepi tako bolgarsko strokovno gibanje, kakor tudi gibanje v ostalih balkanskih državah. Naj bo ta konferenca dokaz internacionalne delavske solidarnosti. Internacionalna dolžnost je, da slabotne podpiramo in jim pomagamo na njihovi težki poti.

Med razrednim delavskim strokovnim gibanjem v balkanskih državah naj se navežejo čim najožji stiki, ki jih doslej ni bilo. Delavstvo v teh državah je doslej živelo pod vplivom tujega mnjenja. V tem tiče tudi vzroki rušenja miru in neprestanega vstvarjanja vojnih zapletljajev, ki so na Balkanu, v tem čarovniškem kotlu in bruhačem vulkanu, vedno na dnevnem redu.

Delavstvo se mora zblížati, da bo postalo močno in da bo moglo odločno vplivati na razmere na Balkanu. To nas bo obenem usposobilo, da bomo končno tudi vojne nevarnosti premagali.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Bekopisi se ne vračajo. Nehitro knasna pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo. Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašaleh izven Ljubljane 22.— Din, za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petina enostopna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Pozdravni govor jugoslovanskega delegata.

S. Pavičević: Pozdravlja v imenu URSSJ predstavnike internacionalne in zastopnike razrednih delavskih strokovnih organizacij Bolgarije in Rumunije, povdarjajoč važnost balkanske konference. »Naša amsterdamska internacionala je močna, milijonska armada je, in balkanski socialisti bodo gotovo srečni in zadovoljni, ako bodo tudi balkanski delavski bataljoni pomagali tej armadi pri osvajanju sveta, ako se bodo naše mase izkazale vredne svojih buditeljev. O vseh praktičnih zadevah konference se bo govorilo v komisijah, meni pa dovolite samo nekoliko besed balkanskim bratom. Rumunom nimam ničesar reči: prijateljstva, ki sta ga sklenila Ninčič in Duca (Veselost.), ko sta se na svojih konferencah razgovarjala nekako tako kot mi danes, ne bomo danes kalili.«

Druga je stvar z bolgarskimi brati. Mi imamo težke dneve in krvave čase za seboj. Če bi se celi svet zaklel proti nam, ne bi mogel povzročiti toliko gorja, kot sta ga napravili jugoslovanska in bolg. buržuazija obema narodoma.

Ali prav ta težka preteklost nam nalaga dolžnost, da vse ono, kar kali dobre odnose med bolgarskim in jugoslovanskim proletarijatom odstranimo, da zabišemo poslednje sledove te žalostne zgodovine in da premostimo vse prepade, ki onemogočajo naše pobratimstvo, našo bratško ljubezen, da preko njih privedemo bolgarski, srbski, hrvatski in slovenski narod v bratški objem. (Buren aplavz.)

Po vojni bi bilo lahko naše proletarsko gibanje na Balkanu jače in bi bi bili imeli velik vpliv, da ni bilo zmote, ki je postala še vse usodepolnejša, kakor vsi naklepi naših največjih sovražnikov, pa naj bi bili sam Cankov ali Pašić, — da ni bilo povojnega boljševizma!

Naša velika internacionala nas po svojih zastopnikih opominja, da naj hodimo i v bodoče tisto staro preizkušeno pot, ki jo je prehodilo gibanje v vseh deželah. Z njeno pomočjo bomo mogli premagati vse sovražnike proletarijata, tudi tiste, ki s prijaznim nasmehom in laskanjem zavezništva prihajajo med nas, da oslabe še bolj naše gibanje.

Pozdravljam predstavnike internacionalne in vse delegate rumunskih in bolgarskih strokovnih organizacij z željo, da naj nas tako, kot nas je do danes vodila ena ideja, vodi tudi v bodoče po enakih potih do cilja.

Jugoslovanska in bolgarska buržuazija naj ve, da so v zvezi bolgarskih in jugoslovanskih strokovnih organizacij včlanjeni sami bratje, ki se med seboj razumejo in podpirajo.

Naj živi internacionalna amsterdamska strokovna zveza! Naj živi balkanska federacija!

S. Gaidoseh (Rumunija): Rumunija po svoji geografski legi sicer ne spada k balkanskemu ozemlju, ali razmere v katerih živi delavstvo v Rumuniji, so slične onim v balkanskih državah. Zato se mora boriti delavstvo v Rumuniji ramo ob rami z delavstvom balkanskih držav.

S tem je bilo dopoldansko zasedanje zaključeno. Predsednik s. Mertens je pozval komisije, da se popoldne sestanejo, nakar bo plenum zopet zasedal. O delu komisije in plenuma vam bom poročal jutri.

—en

Belgrajske krize — predhodnice notranjih presenečenj.

(Od našega belgrajskega poročevalca.)

Beograd, 13. aprila.

Stefan Radić je zopet junak dneva. Govori in govori, zabavlja, obeta, grozi, tarna. In z uspehom. Saj s takim, ki vse preseneča. Na znanih dalmatinskih shodih je napadel fin. ministra dr. Stojadinovića, ki je bil prav takrat v Ameriki. Dr. Stojadinović je znan kot energičen mož. Ko se je vrnil iz Amerike, so vsi pričakovali, da bo obračunal z Radićem. Zmotili so se. Ni bilo »spravne večerje« pri Borčn kot par tednov prej z notranjim ministrom Maksimovićem, ali — kriza ga je pojedla. V Uzunovićevem kabinetu ni več dr. Stojadinovića. — Prometnega ministra Krsto Miletića je Radić na shodu v Pakracu obdolžil, da vedno trpi korupcijo na železnici v Zagrebu. Minister Miletić je — demisioniral, češ, da z »bitango« in »vneibatino« Radićem ne mara več skupaj sedeti. In Beograd je pričakoval, da nastane kriza, ter da bodo radikalni ministri z Miletićem — solidarni. Ah, kaj šel! Na Miletićevo mesto je prišel takoj njegov kolega radikal, in na prazno finančno ministrsko mesto zopet drugi kolega radikal. Vse je bilo konsternirano: Kaj to pomeni? Hudomušneži so se muzali, češ: kolegijalnost pa taka!... Poznavalci so pa le konstatirali, da je nad vse oblast, ki jo je treba »uhvatiti« in držati.

Stjepan Radić pa napoveduje še dalje rekonstrukcije in krize. V Pakracu je molil celo uro v cerkvi in prosil Boga za pomoč; to pred shodom. Po shodu pa je tamošnjemu pravoslavnu episkopu Mironu Nikoliću najprej poljubil roko, potem ga je objel in dolgo poljubljajl vprico »naroda« in ljudstva...

Stari Nikola Pašić molči. Politični krogi se nadejajo presenečenj. — Šef demokratske stranke Ljuba Davidović postaja agresiven. Na shodih v Jagodini, Čupriji itd. je žel prave trijumfe.

Pred državnim udarom?

Beograd, 15. aprila. Dogodki v Beogradu se razvijajo hitreje, kakor pa so pričakovali najbolj poučeni krogi. Smatrali so namreč, da bo Radić čakal Pašičeve ofenzive, dotlej pa se držal v rezervi in opustil vsako napadanje.

Ker pa je sedaj nazval ministra Simonovića za kvartopirca, so se razmere v vladi tako poostrele, da je povsem izključen nadaljnji obstoj Uzunovićeve vlade.

Demisionirala sta ministra Gjurčić, Simonović, z njima pa se je solidariziral državni podtajnik Kujundžić.

Sedaj pa zahteva Uzunović, da ti ministri ostanejo, pač pa mora izstopiti iz vlade Radić. Radićevci pa so to zahtevo odklonili, vztrajajo na

Hralgro je mlatil po korupciji in terjal pravice demokraciji. Svetozar Pribičević pa izrablja spor Radić—Pašić v korist Samostojne demokratske stranke. Nekateri ga nazivljajo — jugoslovanski Mussolini...

Tukajšna »Politika« žanje. Prinaša članke »za« in »proti«; nekateri članki so neverjetno ostri. Te dni je izšel članek pod naslovom: »9. avgust 1892—4. april 1926« (odgovor druge strane); ki je z vso vehemenco tolkel, po starčkih Pašiću, Živkoviću in drugih in terjal, da je treba za radikalno stranko nove, sveže krvi. Člankar vprašuje: »Koga to oni izražajo i na koga se oružaju ovako stari i nemoćni, držeći se na čelu jedne popularne narodne stranke?« Končuje pa svoja pomembna izvajanja: »na koga je moč zakona i snviše štedeo do sada, to naše revolucionarne čiče znaju vrlo dobro!« — Tudi afera Rade Pašić—Stojadinović je še na tapetu. Nestrpno pričakujejo sodne razprave. Stari Ljuba Jovanović tudi molči... Pašićev izgled vleče, kajti »kdor molči, devetim odgovori«.

Položaj pa je nejasen. Da bi z Radićem bilo mogoče kako konstruktivno delo v državi, se v resnih razgovorih zanikuje, kajti možu manjka ono, kar je potrebno za skupno delo. Je naveden biti absoluten gospodar in ne prenaša ugovorov in sploh mnenj drugih, ker on edini je vsa pamet...

Skoro gotovo je, da ni drugega izhoda iz sedanjega položaja kot nove volitve, ki naj bi se vršile povsem neovirano in ki naj bi bile izraz narodove volje. Volitve naj bi vodila nevtralna vlada.

Kako bo: kdo ve? Delavstvo naj se pripravlja na vsako eventualnost. Okrepi naj svoje vrste in pojači naj svojo borbenost in žilavost.

Belgrajskih kriz še davno ni konec...

KRIZA V ANGLEŠKI PREMOGOVNI INDUSTRIJI.

London, 15. aprila. Razprava med delavskimi delegati in rudarskimi industrijalcem ni dovedla do zaključka. Delojemalci so pristali le, da se združijo manjši rudniki.

Bruselj, 15. aprila. Danes je začel razpravljati rudarski delavski komitet, ki se bo posvetoval o položaju rudarske industrije v Angliji, posebej pa se bo posvetoval o merah, ki bi jih bilo ukreniti v slučaju štrajka.

PANGALOSOVA VELIKODUŠNOST.

Atene, 15. aprila. General Pangalos je pomilostil vse tri na smrt obsojene voditelje solunskega upora. Pangalos je izjavil, da sta sedaj grška republika in diktatura na tako trdnih nogah, da se ni več bati uporov. Šest častnikov pa so obsodili na daljše zaporne kazni.

DVA OTROKA ZGORELA.

Dunaj, 15. aprila. V Rudolfsheimu sta zgorela v stanovanju neke ločene železničarske žene dva otroka, eden tri leta in drugi tri mesece star. Njuna mati je šla zjutraj od doma za zaslužkom, otrok pa je najbrže našel vžigalico in zažgal opravo.

PROTI KNEŽJI ODPRAVNINI.

Berlin, 15. aprila. Državni volilni odbor je danes preštel glasove, ki so jih oddali volilci proti knežji odpravnini. Končni rezultat vpisanih glasov znaša 12.523.939, tako da je za plebiscitarno glasovanje potrebno število znatno preokarčeno.

AVSTRIJSKI ŠKOFJE PROTI ŠTRAJKU.

Dunaj, 15. aprila. Dunajski škofovski list je objavil zopet oklepe avstrijskih škofov, ki vsebuje navodila klera v socialnih zadevah, v glavnem pa je seveda naperjen zopet proti socialni demokraciji. V tem proglasu pravijo škofje o štrajku: O štrajku in njegovih hudih posledicah za delodajalce in delojemalce, o njegovem kvarnem vplivu na splošnost, je treba dobro poučiti ljudstvo. Štrajk je podoben, četudi je vsled težkega položaja morda pravičen in pravstveno dovoljen, zmagoviti vojni. Proti pravstveni dolžnosti se greši, kdor vstopi v društvo, ki lahkomiselno uporablja štrajk in ne uporabi prej vseh sredstev za sporazumno rešitev spornih vprašanj. Ker so krščanske strokovne organizacije uspešno protisredstvo zoper socialnodemokratske organizacije, jih mora tudi klerus podpirati. Končno pa pravi škofijski list: Kdor se udeleži volitev socialnodemokratskih zastopnikov bodisi že v občini, deželi ali državi, se obsoja, ker so ti za-

stopniki izvoljeni na socialnodemokratski program, ki je v nasprotju s krščanstvom.

KRVAVI VOLILNI BOJI S KUKUX-KLANOM.

Herrix (Illinois), 15. aprila. Pri občinskih volitvah so se spopadli člani Ku-kux-Klana in njihovi nasprotniki. Prišlo je do ostrega streljanja in je bilo ranjenih večje število udeležencev. Nepoznani napadaleci so ubili tri pripadce Ku-Kux-Klana. — Po umoru pa so storilci pobegnili v avtomobilu.

KONFERENCA MALE ANTANTE.

Bukarešta, 15. aprila. V političnih in diplomatskih krogih pričakujejo, da se bo v najkrajšem času vršila zopet konferenca male antante. Konferenca naj bi obnovila predvsem razne med antantinimi državami obstoječe pogodbe. Konferenca bi se vršila v drugi polovici junija na Bledu. — Rumunska delegacija bo poizkusila, da pritegne končno tudi Poljsko v sestavo male antante.

Borza.

Zagreb. Berlin 13.5225—13.5625 (13.5225—13.5625), Italija 227.95—229.15 (227.87—229.07), London 276.038—277.238 (275.90—277.10), Newyork 56.661—56.961 (56.64—56.94), Pariz 196—198 (196—198), Praga 168.11—169.11 (168.08—169.08), Dunaj 8.008—8.048 (8.007—8.047), Curih 10.9525—10.9925 (10.9425—10.9825).

Curih. Beograd 9.12 (9.125), Berlin 123.375 (123.36), Italija 20.835 (20.835), Newyork 518.12 (518.375), Pariz 17.83.

Pravijo...

Pravijo, da Vodnik sedaj nima več primernege mesta za svoj ljubljanski spomenik. Med branjevkami, kuharicami, gospodinjami, mlekarstvenimi vozički ter tržnini policaji pač ne more ostati Vodnik Anton, tako modruje Narodni Dnevnik. Tako modruje in razmišlja Narodni Dnevnik, čeprav je Vodnik s kuharskimi bukvami ledino oral za dobre in zdrave slovenske želodce.

Le kam bi se dal, to je vprašanje, ki tare ta dnevnik in klerikalce, ne izvzemši seveda tudi demokratske gerente.

Kolikor nima spomenik svojega slovenskega pomena, mora dobiti v svoji okolici izraza Vodnikov spomenik.

Zato je kar dobro pogruntal Narodni Dnevnik. Na sredo Miklošičeve ceste med Štefana in Frančiškane spada Vodnikov kamen. Tako bo dosegel Narodni Dnevnik svoj zaželeni kompromis. Klerikalcem bo prav, ker bo pri cerkvi, liberalcem pa zopet prav, ker bo pred Štefanom.

Hvala in čast pa še slavo povraju skrbnemu Narodnemu Dnevniku.

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman, Prevel I. V.)

(Dalje.)

Škof Morehouse se obrne proseče k mojemu očetu. Ali oče se je smejal in majal z glavo.

„Bojim se, da ima gospod Everhard prav,“ reče na to. „Laissez-faire (politika opustitve). Vsaki za sebe in h koncu naj vzame vse skupaj vrag. Kakor je gospod Everhard zadnjič rekel, je naloga vas, cerkvenih mož, da obstoječi družabni red držite in družba je na tej podlagi ustvarjena.“

„Ali to ni po nauku Kristusovem,“ vzklikne škof.

„Cerkve dandanes ne uči Kristusa,“ odvrne naglo Ernst. „Zato noče delavec imeti nič občega s cerkvijo. Cerkve sankcionira strašno brutalnost in surovost kapitalističnega razreda nad delavskim razredom.“

„Cerkve tega ne sankcionira,“ se brani škof.

„Cerkve zoper to ne protestira,“ odgovori Ernst. „In ker cerkev ne protestira, ona sankcionira; ker, ne pozabite, cerkev se vzdržuje od kapitalističnega razreda.“

„V tej luči še stvari nisem študiral,“ reče odkrito škof. „Gotovo se motite. Dobro vem, da je marsikaj grdega in slabega na tem svetu. Vem, da je cerkev zgubila to, kar vi imenujete proletarijat.“

„Vi proletarijata niste nikdar imeli,“ reče Ernst. „Proletarijat je nastal izven cerkve in brez nje.“

„Ne morem vam slediti,“ odgovori škof.

„Potem dovolite, da se vam razložim. Z upeljavo strojev in sistema tovarn v zadnji polovici osemnajstega stoletja se je velika masa delovnega ljudstva odtrgala od dežele. Stari delovni sistem se je zrušil. Delovno ljudstvo se je izgnalo iz svojih vasi in se ga je nakupičilo v tovarniških mestih. Matere in otroci so morali delati pri novih strojih. Družinsko življenje je prenehalo. Pogoj so bili strahoviti. Krvava je to zgodovina.“

„Vem, vem,“ ga prekine škof Morehouse z bolestinim izrazom v obrazu. „Bilo je strašno. Ali to se je zgodilo pred poldrugim stoletjem.“

„Takrat, pred poldrugim stoletjem, je nastal moderni proletarijat,“ je nadaljeval Ernst. „Cerkve se zato ni brigala. Med tem, ko so kapitalisti naredili iz nacije klavnico, je molčala cerkev. Ona takrat ni protestirala, kakor ne protestira danes. Kakor je Anotin Lewis takrat rekel, so ti, katerim je zapovedano: „Pasite moja jagnjeta“, gledali mirno, kako so se jagnjeta prodajala v sužnost, kjer so morali delati na smrt. Cerkve je molčala takrat; ali preden nadaljujem, vas prosim, da mi popolnoma soglašate ali pa prav nič. Ali je cerkev takrat molčala?“

Škof Morehouse se obotavlja. Ni bil, kakor dr. Hammerfield, navajen na tako ostre bitke.

„Zgodovina osemnajstega stoletja je pisana,“ reče Ernst. „Ako bi cerkev ne molčala, ne stalo bi to v knjigah.“

„Bojim se, da je cerkev molčala,“ odvrne škof.

„In tako je tudi danes,“

„Tu moram ugovarjati,“ reče škof.

Ernest za trenutek pomolči, ga pogleda in sprejme izziv.

„Dobro,“ reče. „Poglejmo. V Chicagi najdete ženske, ki delajo ves teden za devetdeset centov. Ali je cerkev protestirala?“

„To mi je docela novo,“ je bil odgovor. „Devetdeset centov na teden. To je nesramno.“

„Ali je cerkev protestirala,“ vpraša Ernest trdovratno.

„Cerkve ne ve tega,“ Škof je bil v veliki zadregi.

„Vendar ima cerkev ukaz: „Pasite moje jagnjeta“, se roga Ernst. Nato reče: „Oprostite mojemu posmehu, škof. Ali se še morete čuditi, ako ste nam začeli presedati? Kdaj ste pri vaših kapitalističnih udruženjih protestirali proti uporabi otrok v bombažnih predilnicah? Šest- in sedemletni otroci delajo vsako noč dvanajsturno delo. Nikdar ne vidijo svetlega solnčnega žarka. Umirajo, kakor muhe. Dividende se plačujejo iz njih krvi. In iz dividend se zidajo v Novi-Angliji krasne cerkve, v katerih vam enaki zviti, debelotrebni prejemniki teh dividend pridigujejo ušesne „puhlosti“.“

„Tega nisem vedel,“ mrmra poraženo škof.

Njegov obraz je bil bled.

„Zoper to niste protestirali?“

Škof strese z glavo.

(Dalje prih.)

Križem sveta.

Ruska trgovina s tujemstvom narasča. Ruski informacijski biro v Washingtonu poroča, da se je trgovski promet s Sovjetsko Rusijo pomnožil za 36 odstotkov nad letom 1924-25. Poročilo, ki ga je izdal ruski informacijski biro obsega 40 strani. Produkcija v industriji je narasla za približno 60 odstotkov nad produkcijo v prejšnjem letu. Žitna produkcija se je pomnožila za 50 odstotkov in ceni se, da znaša 85 odstotkov od predvojnne produkcije. V letu 1925 se je pridelalo 2.732.090.000 pudov pšenice. Krompirja, sladkorne pese, lanenega semena, konoplje in bombaža se je pridelalo več kot pred izbruhom vojne. Goveja živina je dosegla predvojno število. Konj se je naštel 25.000.000, leta 1913, so jih pa našli 31.000.000. Traktorji so dvakrat tako številni, kot so bili pred vojno. V konstrukciji je 3000 milj. železnice. Tu je všteta tudi južnosibirska železnica, ki bo merila 1250 milj. Odkar je minila vojna, je vlada imela prvikrat lani dobiček od železnice. Blagovnega prometa s tujemstvom je bilo za 637 milijonov dolarjev. Ameriškega blaga je bilo izvoženega v Rusijo za 96.949.000 dolarjev, iz Rusije v Združene države je pa bilo izvoženega blaga le za 10.902.000 dolarjev. Ruski uvoz iz Združenih držav je v letu 1913, znašal le 5,7 odstotka, zadnje leto je pa znašal 30 odstotkov. Nemčija je oddala v Rusijo v letu 1913, 42,7 odstotka blaga, v zadnjem letu pa le 16 odstotkov.

Sovjeti odinili ameriški oljni trust iz Turčije. Ruski državni oljni trust je sklenil pogodbo za zalaganje Turčije s petrolejem. Ameriška Standard Oil Co. je izgubila tekmo.

Ruska dvorna obuvala na prodaj. Sovjetske oblasti, ki likvidujejo zasebno imovino bivših carjev in dvornega osebja, so zadnjič postavile na trg 124 modrecev in 600 parov čevljev, ki so jih nosile dvorne dame.

Mazur bo dokazal svoje odkritje. John F. Mazur, bakteriolog, ki trdi, da je odkril proces ustvarjanja živih stani, je dobil priložnost dokazati svoje odkritje pred znanstveniki na podlagi pogojev, ki mu jih določijo. Mazur je ponovno izjavil, da se prav nič ne boji dokazov pred komurkoli. On še vedno vztraja, da je naredil šestnajst vrst živih celic iz kemičnih snovi in proces lahko ponovi vsak čas Na isti način je ustvaril tudi 5000 vodnih polžev. Mazur bo dokazoval pred skupino biologov, kemikov in bakteriologov.

Floridski fotograf bičan, ker toži ženo za razporoko. Tolpa moških je ugrabila z njegovega doma fotografa Dudley Reada, ga odvlekla na nek samotni kraj ter ga pretepla z jermenom. Read ima na telesu vse polno ran. Read toži svojo ženo za razporoko, kar je brez dvoma bil povod tega bičanja. V tožbi pravi, da je bil lansko leto prisiljen poročiti dekle, katero sedaj toži za razporoko. Kakor on trdi, sta ga gnala pred nekega duhovnika dva detektiva, a za njim je šla »nevestina« matič, ki je grozila, da ga ubije, ako njene hčerke ne poroči.

Šestkratni morilec ubil samega sebe. John Goins iz Stocktona je ustrelil svojo ženo, štirj druge ženske in Alex Marenga. Po izvršenem šestkratnem umoru je sedel na avtomobil in bežal. Policija je bila seveda takoj za njim. Blizu Eldorada ga je policija došla, ko je njegov avto zdrknil s klancu. Policijski so pričeli takoj streljati nanj. Goins je spoznal, da ne more več uiti, pa si je pognal kroglo v glavo.

Škof spoznan krivim ponoverjenja. Dr. Anton Bast, metodistično-episkopalni škof za Skandinavijo, je bil v marecu spoznan pred poroto krivim ponoverjenja 182.000 danskih kron iz sklada v dobrodelne namene. Škof je bil obsojen na tri mesece zopora.

Skrivnostna smrt verižnika. Nedavno je umrl v Ameriki Macario Timon, ki se je navidezno pečal s kozje-rejo, a je bil najbrže verižnik. Okoliščine njegove smrti preiskuje sedaj policija, kajti vzbudila se je sumnja, da je kaka sekta »častilcev hudiča« na kak način v zvezi z njegovo smrtjo. Timona so našli s prerezanim grlom v neki hiši, v kateri je bilo polno čudnih, kabalističnih knjig in dokumentov. Med drugimi so našli pismo, naslovlje-

no na »Luciferja«, v katerem je prosil Timon za pomoč pri njegovem strem-ljenju po nekih v pismu neomenjenih stvarih; pismo, ki je bilo najbrže pi-sano s krvjo, je podpisal Timon. Vse to potrjuje policija v mnenju, da je Timon postal žrtev kake tajne verske sekte. Ena izmed najdenih knjig je najbrž obrednik kake okultne sekte; pisana je v latinščini.

Vsled časopisne gonje proti plesu v Turčiji, je turški prosvetni mini-ster prepovedal vsem mladencem in mladenkam, ki so mlajši kot 18 let, po-secati plesne dvorane.

Boji za Peking. Za kitajsko glavno mesto Peking se je začel hud boj. Proti vladnim četam se bore uporniki, ki jih spopirajo tudi ruski beli gardisti. Boji se bodo odločili v prihodnjih dneh. Za veliko kitajsko državo bo izid si-gurno zelo pomemben.

Človek, ki je videl Napoleona. Pariški listi so prinesli sliko moža iz Dromara, kateri je pretekli mesec pro-slavil 125-letnico svojega rojstva. Ta mož se, piše Vilian Smit; rodil se je leta 1801. Takrat je bil Napoleon še konzul. Deset let pozneje je prišel v Pariz in tam je videl Napoleona.

Zločinstvo nemškega zdravnika. V kölnski bolnici je zastrupil zdravnik Pröcher arhitekta Oberreuterja. Dr. Pröcher je bil v ljubezenskem raz-merju z arhitektovo ženo. Arhitekta je zastrupil s salvarzano. Ko je žena Oberreuterja zvedela o smrti svojega soproga, je pobegnila. Njej je sledil dr. Pröcher. Policija je oba že spravi-la na varno.

Posebne vrste reklama. V državi Newyork se poslužujejo pri prodaji podveznic posebne reklame. Prodajalec podveznic najame več lepih deklet in jih pošlje na gledališki oder. Dekleta dvignejo na odru krila do kolen, da se vidijo podveznice. Kdor kupi podvez-nico, jo sname sam dekletu z noge. Kupovalci podveznic so predvsem mladi gospodje. Splošno se je te vrste prodaja podveznic sijajno obnesla.

Katoličani v Rusiji. Kardinal Gaspari je sprejel nekdanjega poslanca Migiolija, člana katoliške stranke, ki pripada sedaj socialistični stranki. Migiolij je bil v Rusiji in je izjavil, da je boljše vizez proti katoličanom silno obziren.

Na sodni dan. »Ti, Tonček, al' bo kej hedu na sodu' dan?« — »O, ne, še lustu' bo zatu, k na boma 'mel ne šule!«

Sodnik: »Ste poročen?« — Priča molči. — Sodnik: »Torej, boste odgo-verili da ali ne?« — Priča: »Gospod sodnik, nisem pripravljen v tej zadevi še enkrat »da« reči.«

Kultura.

Drama.

Četrtek, 15. aprila: Naša kri. Red D. Petek, 16. aprila: Pygmalion. Red C. Sobota, 17. aprila: Ob 15. uri popoldne Henrik IV. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera.

Četrtek, 15. aprila: Zaprt.

Sprememba dramskega repertoar-ja. Za soboto, dne 17. t. m. napovedana dramska predstava »Idijot« v spomin obletnice smrti Borisa Putjata, je pre-ložena na prihodnji teden. Zato se vpri-zori v soboto 17. t. m. ob treh popoldne Pirandellova tragedija »Henrik IV.« kot dijaška predstava po znižanih ce-nah.

»Konzument«, glasilo delavskih kon-sumnih zadrug v Sloveniji, ki izhaja že peto leto in daje vse potrebne infor-macije o tujem in domačem zadrugištvu, prinaša v zadnji številki bilanco Konzumnega društva za Slovenijo in kot okvir konsumnega gibanja članek: Iz članskih zborovanj Konzumnega društva za Slovenijo. Članek: »Nekaj o zavarovanju« je zelo aktualen, ker v današnji dobi je le z zavarovanjem mogoče nekaj prištediti, — odnosno si pripraviti za starost. Celoten program svojega velikopoteznega dela pri pri-kazuje članek Stan in Dom. Kot za-družno informativen list »Konzument« zasluži, da si ga naroči vsakdo, ki ko-ličkaj zasleduje zadrugno gospodarsko gibanje. List izhaja mesečno in stane letno samo Din 12. Naroča se: »Konzu-ment«, Ljubljana, poštni predal 72.

Dnevne novice.

Sodrug in sodružice! Četrty mesec že izhajamo in list se v vsem lepo raz-vija. Vendar je pa opaziti, da se od večih, nam dobro znanih strani list principijelno bojkotira in organizira nasprotnike delavskega tiska. Uvide-vamo to in poznamo vse to, zato pa opozarjamo delavstvo, da ne naseda različnim demagogom, ki delavstvu ogromno škodujejo, sebi pa hočejo le trajnih koristi na račun delavstva. V današnji dobi, ko je delavstvo po za-slugi razdiračev razcepljeno in raz-bito v drobne frakcije, je delavski dnevnik neprecenljive vrednosti; kajti le z dnevnikom je mogoče delavstvo zopet dvigniti in zediniti. Seveda na delavstvu samem pa je, da dnevnik omogoči in ga izboljša. Vse druge li-ste je delavec vajen kupovati, le lista, ki zastopa njegove interese se izogib-lje in ga ne naroča. Delavstvo, iztrefni se, zavedaj se važnosti svojega so-cijalističnega tiska in naročaj in čitaj »Delavsko Politiko«, edini socialistični dnevnik Jugoslavije. Sramota bi bila, da bi ogromna množica delavstva ne mogla vzdrževati svojega dnevnika in odvrkla svoje najuspešnejše orožje, s katerim se more in mora boriti proti sovražnikom delavskega, socialistič-nega gibanja. »Delavska Politika« je socialističen list, zato vsak pravi so-cijalist, ki ti je na srečo svoboda in raz-mah delavskega pokreta, naroči »De-lavsko Politiko«. Proč z meščanskimi listi, svoji k svojim, v roke delavski, socialistični list. Naročajte ga, in s tem bo uspeh lista zagotovljen.

Stan in Dom. Iz letnega poročila občo koristne stavbne in kreditne za-druge »Stan in Dom« posnemamo: Stan in Dom hodi doslej točno po načrtanem programu v štiri dele. I. del programa se je glasil: pričeti z gradnjo moderne vrtno kolonije ter tamkaj sezidati 32 stanovanj; II. del programa se glasi: dokončati to kolonijo in sezidati še 28 stanovanj; III. del programa stremi za-tem, da se sezidajo še štiri kolonije: ena v Šiški, druga na Dunajski cesti in tretja v Vodmatu; IV. del programa pa ima namen sezidati v sredini Ljub-ljane večji hišni blok s ca. 100 stano-vanji po dunajškem vzoru. V. del pro-grama: pomagati zidati hišice širom Slovenije, kjer še najde teren za to. Nadaljno delovanje Stan in Doma bo odvisno od obstoječih razmer. Prvi del programa je dovršen. Treba je samo še dograditi ceste in kanalizacijo, kar bo pa v najkrajšem času gotovo. Drugi del programa je v delu. Začetkom pri-hodnjega meseca se bo pričela graditi ob Glinški ulici še ena zadrugna hiša z 12 malimi stanovanji in v koloniji 8 dvodružinskih hiš. Stroški celotne ko-lonije bodo tedaj znašali okroglo 6 mi-lijonov 500.000 Din. S temi projekti je v izdatni meri omiljena stanovanjska mizerija. Če bi se vsakdo in vsako pod-jetje tolikanj brigalo, ne bi bilo treba tarnanja o vsakovrstnih stanovanjskih neprilikah. Stanovanja so moderno urejena, vsaka družina ima tudi ko-palnice.

Oddaja košuje. Mestna občina Ljub-ljanska bo oddajala v nedeljo, dne 18. aprila 1926 ob 2. popoldne v šoli na Barju potom preostvojnne javne draž-be v zakup za dobo letošnjega leta koš-njo na mestnih potih in štrahonih na ljubljanskem barju v Karlovškem in Trnovskem predmestju. Zakupnino bo plačati takoj po končani dražbi. Inte-rese se vabijo, da se napovedane dražbe zanesljivo udeležijo.

Sodr. Mihael Bosak, ključavničar, član krajevne politične organizacije SSJ v Ljubljani, je v torek, ob 9. dop. umrl na proletarski boleznii, ki ga je dolgo časa mučila. Bil je 50 let star, dober socialist, zvest bojovnik, ki je z ljubeznijo in požrtvovalnostjo poma-gal graditi delavski pokret, braniti pravice razlaščenih in izkoriščenih. Pogreb bo danes, v četrtek, ob pol 5. pop. iz hiše žalosti, v Koleciji (Trnovo) na pokopališče. Pokojniku ohrani naše delavstvo trajen in hvaležen spomin.

Občni zbor krajevne organizacije S. S. J. v Celju se vrši v nedeljo, dne 18. aprila ob 9. uri popoldan v go-stilni pri »Zelenem travniku«. Vsi čla-ni in članice se pozivljajo, da se občne-ga zbora polnoštevilno in točno udele-že. — Odbor.

Radikalni list v Mariboru. Kakor se poroča iz Maribora nameravajo ma-riborski radikali izdajati svoj radikalni list.

Neumesina preselitev. Kakor smo zvedeli, so pred nekaj dnevi preselili žandarško šolo iz Fužin v zasilno bol-nico mestne občine ljubljanske pri Ko-linski tovarni. Za danes samo toliko, one, ki jih bodo še deložirali pa opo-zarjamo na to, da ima magistrat — ka-kor se vidi — za žendarije še vedno do-volj prostora.

Konj je ubil otroka. V Kresnicah je vodil konja 8-letni sin Gaberška. Nenadoma ga je pa udaril konj s ko-pitom po glavi, da je obležal mrtev.

V Belgradu so aretirali nekega Poljaka, ki je z različnimi sredstvi omamljal mlada dekleta in jih potem izrabljaj. Po prestani kazni ga izženejo.

Pri sarajevski borzi dela so ugo-tovili, da se na bosanskem ozemlju na-laja okrog 1000 tujezemskih delavcev, ki so pa že zaposleni od leta 1922.

Zanimiva statistika. Te dni je bila v Franciji objavljena statistika obso-jencev za časa vojne. Med vojno je bilo obsojenih 67.000 Francozov na celotno zaporno kazen — 300.000 let.

Kupite in par

nogatice z žigom in znamko
(rdečo, modro ali zlato)



„ključ“

da se prepričate, kako en par
traja kakor štirje pari drugih.
Doživajo se v predajalnah.
Nogatice brez žiga „ključ“ se
ponarečene. 93-a V

Štiridesetdanski post si je naložil heregovski trgovec Vitkovič, pristaš ekstremno pobožnjaške pravoslavne sekte. Vzdržal ga je že 23 dni in v teh dneh ni povzil drugega, kot dnevno ne-kaj tople vode in v njej raztopljen ko-šček sladkorja. Post ga je tako izsu-šil, da je le malo upanja, da bi post dokončal; kajti verjetno je, da prej podleže smrti. Pa pravijo, da vera pro-pada!!

Podjeten obiskovalec, star približ-no 26 let, se že dalj časa vrti v ljub-ljanskih predmestjih, prosjači, in če-mu kaže, in če je prilika tudi ukrade, kar mu je prija in lahko spravi v pro-met. Nekemu strojevodji je izmaknil uro, neki ženski ročno torbico. Pritožbe so se nakopičile in policija ga je za-čela z vso vneto zasledovati, toda brez uspeha. Tatič je spretan in je namero najbrž spoznal in se umaknil »jav-nosti«.

Neznanec je izrabil odsotnost to-sarskega pomočnika Franceta Šerbeca, ki je obesil suknjič na žebelj in bil za-poslen nekaj v stran. Iz suknjiča je zmaknil listnico in z njo 170 Din go-tovine.

V bližini Osijeka je nočni čuvaj, musliman, zaklatl upravitelja lesnega industrijalca Viktorja Franka. Upravi-telj se je v kamini sprl z nočnim ču-vajem, nakar ga je čuvaj zabodel, da je upravitelj na mestu obležal mrtev. Morilec je pobegnul v gozd, pa so ga kmalu izsledili.

Sneg in toča v okolici Maribora. V okolici Maribora je pred nekaj dnevi po gričih zapal sneg. V nekaterih kra-jih je padala toča.

Delavec Ivan Špenko, doma iz Ve-sec, star 32 let se je v opekarni v Ga-meljnah smrtno ponesrečil. Ubil ga je električni tok. Zapušča ženo in tri ne-dorasle otroke.

V Gameljnah se je obesil Cinha Ivan, po vsej okolici znan kot »Planin-ska ročca«. Po poklicu je bil rudar, posejal je vse planine in zalagal celo okolico z »zlatimi jabolki« in enojci-nom. Proti zadnjemu se je udal pre-cej alkoholom. Obesil se je baje radi ogorčenosti, ker ni mogel dobiti toliko donarja, da bi se fotografiral in foto-grafijo potem poslal bratu v Ameriko.

Čuvaja v tobačni tovarni Ivana Oblaka je na domu na Mirju, ko se je vrnil iz službe, zadela kap. Našli so mrtvega v postelji, ko so ga klicali k kosilu.

Nesreča v belgrajski pivovarni. Delavec Janković se je preveč približal transmisiji in pograbilo ga je zobčasto kolesje. Našli so ga popolnoma raztrganega na stotine kosov.

Šport.

Armada švedskih lahkoatletov. Na Švedskem je postala lahka atletika ljudski šport v najširšem smislu besede. Povsod od glavnega mesta do najmanjše vasice se goji ta vrsta športa povsem pravilno. Ni potemtakem nikakoli čudo, če razpolagajo Švedi s celo armado izbornih lahkoatletov, na katere bi bile ponosne celo velike države. Švedska ima nič manj kot 40 skakačev, ki preskočijo več kot 6.50 m v daljavo. Skakačev, ki skočijo v skoku z mesta nad 1.80 m, ima Švedska 20, a onih, ki skočijo v skoku s palico nad 3.30 m, 25. Slične primere bi lahko navedli tudi v ostalih športnih disciplinah, omenimo naj le še to, da je več kot 45 atletov metalo kopje nad 50 m.

Srečna dežela, kjer se telesna vzgoja tako razvija!

Država brez teritorija.

Ze zadnjič smo poročali, da zborujejo v Parizu ruski emigranti, ostanki napete ruske aristokracije, ki je izjemala ruskega človeka do mozga in ga umetno zadrževala v obkurnem konservativizmu, da je bila na ta način varna in še varnejše izrabljala fizične sile velikega ruskega naroda.

Toda ruskemu človeku se je zahotelo svobode, zahotelo se mu je razmaha in sile, ki so spale v dušah tisočletje, stisnjene vase, so izzvale revolucijo; človek je raztrgal okove in aristokracija je morala podleči, pa če se je še tako branila.

Nov duh je zavel v Rusiji, novo življenje je začelo poganjati svoje zdrave kali, močne in silne, da pred njimi, mladimi, trepetala okorela Evropa. In upravičeno.

Aristokracija se je razbegnila, ni se mogla in hotela v svoji miselnosti vziveti v duh časa, v neizprosno razvoj, razkropila se je po vseh delih sveta... in sedaj sanjari.

Nekaj zakrknjenih, našemljenih aristokratskih figur s posmehom gleda sedanjo Rusijo, ves njen gospodarski razmah, češ, ne bo dolgo, sveti car bo zopet zavladal nad rusko zemljo. Tako sanjajo in tako so izsanjali tudi pariški kongres.

Rekli bi mu farsa z osebami omejenega obzorja; kajti ne moremo si predstavljati normalno razvitega človeka,

ki bi ne veroval v bodočnost sedanje Rusije, pač pa sanjal o restavriranju in rehabilitiranju carskega režima.

In tako se je zgodilo in to v 20. stoletju po Kristusovem rojstvu, da je pešicea emigrantov v Parizu izsanjala svojo zmago nad sedanjo Rusijo in izvolila carja, ki naj vlada Rusijo. Seveda, tega ne bo dočkal, ostal bo car brez države, dokler tudi njegovih sanj ne bo za večno razblinila smrt.

Emigranti so ob tej priliki skovali svojvrsten manifest, podpisalo ga je tudi novoizvoljeno veličanstvo »ubežni car« Nikolaj Nikolajevič, da je kontinuiteta lepša, Nikolaj III. V manifestu je ploha fraz o končni zmagi proti boljševikom, »krvnikom in sramotilcem ruske domovine«.

V »zmagoslavju« je bil kongres končan, »car Nikolaj III.« je ostal v Parizu in sanja o ministrih, generalih in pa o teritoriju. Težko je carovati brez zemlje, težko vladati, če ni podanikov, ali vsaj državljanov.

Nehajte!

Trbovlje, 13. aprila.

V poročilu o volitvi župana in občinskega starešinstva občine trboveljske bluje poročevalce »Jutra« iz Trbovelj ogenj in žveplo nad zmago delavstva, psuje in zmerja poštene delavce, ki so bili od vel. župana pozvani v gerentski svet, ki izvršujejo funkcije v odboru bratovske skladnice, rudarski zadrugi itd. v največje zadovoljstvo delavstva. Ni ga človeka v Trbovljah, ki bi mogel možu, poštenjaku sodrugu Grabnerju dokazati le najmanjšo nepoštenost ali karkoli grdega. Sodrug Grabner, ki je izvoljen kot prvi občinski svetovalec, je uvidel, da je le v socialističnem delavskem pokretu možno reelno in smoteno delo v dobrobit delavstva, obrnil je zato hrbet ljudem alá Šuntajs in se vrnil v vrste poštene socialističnega pokreta. Klerikalno-socialistični, komuno-radikalni demokrati poročevalce »Jutra« vpije v »Jutra«: »Podžupan komunist — vsi sami komunisti.« Povemo vsej javnosti, da so se nahajali na kandidatnih listah vseh strank bivši pripadniki komunistične stranke in je na gospodarski listi g. Voduška izvoljen bivši komunistični poslanec, o katerem bomo o priliki lahko še pisali.

Nad »Jutrovim« poročevalcem iz Trbovelj se zgraža danes vse pošteno delavstvo in ako misli, da bo s svojim obrekovanjem škodoval delavski zmagi v občini, bo delavstvo pričelo pisati o njegovem delovanju ter objavilo citate iz »Jutra«, in to izza dobe gerentovanja g. Korena.

Delavstvo v Trbovljah je razsodno dovolj in ve, kaj veliki »komunist« Ante Šuntajs namerava.

Zabukovca.

Zadnjo nedeljo v mesecu marcu so sklicali pajdaši lista »Napreje« javen shod v Grižah, v gostilni Vovk. Shodu je predsedoval s. Jak. Čokan s petimi točkami dnevnega reda. Kot prvi referent se je oglašil k besedi s. Martinšek iz Velenja, ki je pa v nekaj minutah izžepal ves dnevni red. Proti koncu je prišel Leskušek iz Celja. Kmalu se je začela namesto shoda diskuzija med bernotovci in s. S. P. J., ki je pa pokazala, kako idejno plitva je bernotova skupina in jasno ustvarila sliko namenja bernotovcev, ki ni nič drugačen, kot da ustvarja med delavstvom razdor. Da bi pa imeli kakšno moč, ni govora, saj se je v mešetih borbah pokazalo.

Glasove bomo merili, so se svoj čas trkali bernotovci! Pa merili smo jih! V državnozborni volitvi smo dobili v državi 21000 glasov, bernotovci okrog tisoč, v Delavsko zbornico 29 mandator, Bernotovi številčarji dva; v Bernotovem kadru Trbovlje so skovali komaj dva odbornika v občinski odbor, mi pa 23. Torej gospodje bernotovci, v koga ima torej delavstvo več zaupanja? V vas, ki ste za načelo javnosti in uganjate s tem demagogijo in razkol, ali v nas, katere psujete s Kristanovci? O, ne bo dolgo, ko vam bo odklenalo.

Sodrug, to se mora nehati; med delavstvom ne sme biti razdora in razcepjenosti; kajti dovolj je že trpljenja! Zato pa vsakega ki pride in uganja demagogijo in spravlja nepotrebne osebnosti in ustvarja med delavstvom razdor in sovraštvo, kot »Napreje« in tako pomaga kapitalistu, je treba odpraviti in sicer energično.

Zavedajmo se, da smo si grehov že zdavna dosti povedali. Glejmo, da si izboljšamo naš bedni položaj, katerega smo si precej krivi sami. Zatorej vsi v eno falango, strnimo svoje moči, da z novo silo končno dosežemo svojo zmago.

Celje.

Delovna večina. Celjski občinski svet se že nahaja dalj časa v krizi. Izgledalo je, da tisti, ki imajo oblast v svojih rokah, nimajo več sigurne večine. Demokrati so se čutili osamljene. Njihovo dete, narodni socialisti, jim niso hoteli več parirati. Zdržili so se z radikali in tozadevno celo podpisali pakt, da ne gredo pod nobenim pogojem več z demokrati. Začela se je velika kravja kupčija za kulisami. Vodstvo NS v Ljubljani so opregli, da poskuša neubogljivo dete pokoriti. Gosp. Juvan je zastavil celo svojo avtoriteto, jih krotiti z strankino disciplino ki ima v principu pokoravati se demokrati stranki, ali pa izstopiti iz občinskega sveta, da bodo prišli SD na vrsto. Ker so se celjski NS stavili tudi centrali po robu, se je začela osebna kampanja. Obrekovalo se je podžupana Gobca, da je tak in tak, da ima maslo na glavi, tako, da je mož že popolnoma obupan. Zgubil je svojo službo in ko je bil na ta način preprisan, se je začela nova kravja kupčija. Med tem časom je počivalo občinsko delovanje. Sicer so se sklicevale odsekeve seje in zopet preklicavale, ker se jim računani se niso vjemali. Končno so se udali in obljubili, da se bodo za njih klubovanje pokoravali in šli z demokrati čez stru in dru. Med tem časom pa razpada njih stranka, člani so odleteli na vse strani, večinoma k radikalom. Sedaj najbrže Gobec ne bo več tisti Gobec, kakor so ga očrtavali, ko je bil v opoziciji. Vsi njegovi madeži so mu odpuščeni, kakor so odpuščeni gospodu Zabkarju, ki se jim je uklonil in vstopil v njih organizacijo in končno v službo za tajnika. Narodni blok se počasi celi, samo en del jim je še nepokoren, to so pa radikali. Z narodnimi socialisti hočejo doseči delovno večino, torej prav s tistimi, katere so najbolj obrekovali in jim očitali, da nimajo nikogar več za seboj ter da nimajo pravice obstojati. Ta delovna večina se je predstavila v sredo občinskemu svetu. Poročilo o poteku seje sledi.

Zaloga pohoštva in pletenih izdelkov!

Kdor želi pohištvo za svoje stanovanje, ali želi popolniti, kar mu manjka, naj se ogleda veliko zalogo »Produkcije« na Tržaški cesti v Ljubljani. — Na pismeno povprašanje takoj odgovor. — Priloži naj še znamko.

„PRODUKCIJA“
LJUBLJANA, Tržaška cesta, kolonija „Stan in Dom“.

196

Berite!

Charles Dickens: Božična pesem v prozi.
Lovro Kuhar: Povesti.
Abditus: Predhodniki današnjega socializma in komunizma.
M. Beer: Karl Marks, monografija.
Zadružni koledar za leto 1926.
„Pod Lipo“, družinski mesečnik.

Naroča se.

Zadružna založba v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta

je centralni denarni zavod delavskih in kmetijskih zadrug Slovenije

Obrestuje naloženi denar zelo ugodno in po dogovoru.
Izvršuje vestno in kulantno vse posle, ki spadajo v bančno stroko. Izvršuje nakazila v tuzemstvo in v inozemstvo.

Kupuje in prodaja devize, valute in vrednostne papirje. Izdaja uverenja za izvoz blaga. Prodaja srečke državne loterije i. t. d. i. t. d.

Brzjavni naslov: Zadrubanka, Ljubljana. — Telefon štev. 367.

9